

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government

MINISTARSTVO ZA DIJALOG

Godišnji izveštaj

o glavnim dostignućima u Briselskom dijalogu tokom 2015. godine

Priština, 15. decembar 2015.

IZVEŠTAJ O GLAVNIM DOSTIGNUĆIMA U BRISELSKOM DIJALOGU TOKOM 2015. GODINE

Briselski dijalog odvija se između Republike Kosovo i Republike Srbije, kao dve nezavisne i suverene države, sa ciljem da dovede do normalizacije susedskih odnosa nakon istorije neprijateljstava, uz posredovanje Evropske unije i uz snažnu podršku američke vlade. Ovaj dijalog počeo je marta 2011. godine i i dalje je u toku.

Tokom 2015. godine u Briselskom dijalogu je ostvaren značajan napredak u puno oblasti. U skladu sa strateškim prioritetima Vlade Republike Kosovo i Programom Vlade o Briselskom dijalogu za period od 2014-2018. godine, Vlada Kosova je uložila maksimalne napore da postigne nove sporazume i da delotvorno primeni sporazume, u skladu sa Ustavom i domaćim zakonima.

Vlada Kosova načinila je napore, uz visoki nivo odgovornosti, da ovaj proces unapredi dalje, sa ciljem da naša država napreduje u procesu evropskih i evroatlantskih integracija, ispunjavajući time jedan od glavnih uslova EU – uslova dobrosusedskih odnosa– u skladu sa Ustavom Republike Kosovo i zakonima zemlje kao i sa rezolucijama Skupštine Kosova.

Ministarka za dijalog Edita Tahiri i njen kabinet su zajedno sa timovima stručnjaka KP-a i resornih ministarstava realizovali intenzivne i opsežne aktivnosti u pokušaju da u ovom procesu budu što uspešniji. Ovo podrazumeva i postizanje značajnog broja novih sporazuma i ozbiljan napredak u njihovom sprovođenju, realizaciju velikog broja sastanaka u sklopu Briselskog dijaloga i bilateralne aktivnosti sa međunarodnim donatorima, EU i SAD-om. Tokom ove godine, održano je dvanaest (12) rundi sastanaka u Briselu; bilo je dvadeset devet (29) bilateralnih sastanaka sa EU u Briselu i u Kancelariji EU na Kosovu, održano je dvadeset pet (25) bilateralnih sastanaka sa SAD-om i Američkom ambasadom na Kosovu kao i veliki broj pripremljenih međuinstitucionalnih sastanaka za izradu strateških platformi pregovora o temama o kojima je pregovarano u dijalogu, ukupno sedamdeset jedan (71).

Tokom godine je održan značajan broj rundi dijaloga na nivou premijera obe zemlje i VP / EU Mogherini, sa ciljem da se zaključe sporazumi proizašli sa nivoa tehničkih razgovora. Premijer Isa Mustafa, zamenik premijera i ministar spoljnih poslova Hashim Thaqi i ministarka za dijalog Edita Tahiri i pomoćni timovi, učestvovali su na šest (6) sastanaka visokog nivoa održanih u Briselu.

Takođe, tokom ove godine, objavljena su četiri izveštaja o situaciji kada govorimo o sprovođenju Briselskih sporazuma, koji su podneti EU, stranim ambasadama, Kabinetu predsednice, Skupštini Kosova, Vladi, diplomatskim predstavništvima Kosova van zemlje i svim ministarstvima, agencijama i kosovskim institucijama uključenim u dijalog.

Ministarka Tahiri podnela je izveštaj u dva navrata skupštinskim odborima, jednom Odboru za spoljne poslove i drugi put Odboru za zakonodavstvo a sedam puta se obratila poslanicima na plenarnim sednicama Skupštine tokom ove godine.

U ovoj godini, ministarka Tahiri predvodila je delegaciju Kosova u Briselu na dva sastanka na kojima je obrađena problematika ilegalne migracije građana zemlje ka zemljama EU.

Saradnja sa medijima i domaćim i međunarodnim studijskim centrima bila je neprekidna. Ministarka Tahiri i njeni savetnici koji su istovremeno i politički koordinatori za kampanju / teme dijaloga ostvarivali su saradnju sa različitim studijskim centrima i institutima u vezi sa njihovim publikacijama na temu Briselskog dijaloga.

DOSTIGNUĆA IZ 2015. GODINE

Dostignuća u Briselskom dijalogu uticala su direktno na realizaciju strateških ciljeva i obuhvataju:

- jačanje državnog suvereniteta unutar i van zemlje
- poboljšavanje vladavine prava
- poboljšavanje života građana u socijalnoj, ekonomskoj, političkoj, bezbednosnoj i integracionoj ravni
- širenje državnog suvereniteta i na sever zemlje i gašenje srpskih paralelnih struktura
- normalizaciju dobrosusedskih odnosa između dve države sa neprijateljskom prošlošću
- zalaganja na evro-atlantskoj agendi i jačanje ugleda države i savezništva sa SAD-om, EU i NATO paktom.

Glavni uspeh koji predstavlja krunu celog procesa jeste potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Kosova i Evropske unije oktobra ove godine, kao istorijsku prekretnicu, koja je prokrčila zvaničan put Kosova za članstvo u EU. Briselski dijalog direktno je doprineo dolasku do SSP-a.

Drugi značajan uspeh povezan je sa činjenicom da su svi postignuti sporazumi u potpunom skladu sa Ustavom i kosovskim zakonima. Svi ovi sporazumi služe samo kao potvrda priznavanja nezavisnosti Kosova od Srbije, u onim oblastima u kojima su postignuti.

Takođe, ostvarili smo uspeh u podnošenju redovnih i argumentovanih izveštaja o ispunjenosti obaveza preuzetih sa srpske strane, što je imalo za posledicu odluku EU da uslovi Srbiju u procesu evropskih integracija ispunjavanjem obaveza iz Briselskog dijaloga i normalizacijom susedskih odnosa sa Kosovom kroz Poglavlje 35.

Sporazumi postignuti tokom ove godine obuhvataju oblasti kao što su: pravosuđe, gašenje “civilne zaštite”, sporazumi u paketu od dana 25. avgusta 2015. o pozivnom broju, o energetici (odblokiranje procesa primene), uklanjanje barikada sa mosta u Mitrovici i Zajednica, zatim sporazumi o osiguranju vozila, prometu medicinskih proizvoda, zaustavljanju bespravne gradnje na severu, uzajamnoj pravnoj pomoći, elektronskoj razmeni carinskih podataka, licenciranju kompanija na severu. Kada govorimo o Zajednici, sporazum jasno propisuje da neće imati izvršne nadležnosti i da će biti u skladu sa Ustavom i zakonima Kosova. Kosovo je uslovlilo formiranje Zajednice potpunim gašenjem srpskih paralelnih struktura na Kosovu.

Realizacija sporazuma bila je raznolika; u međuvremenu neki od njih su zaključeni tokom ove godine, dok je nekolicina drugih u procesu primene, a što se tiče Kosova, ono je ispunilo sve svoje obaveze u smislu primene.

1. Jačanje državnog suvereniteta – rasprostiranje suvereniteta na severu zemlje

Dalje jačanje državnog suvereniteta jedno je od glavnih dostignuća naših zalaganja u Briselskom dijalogu. Uspeli smo da finaliziramo sprovođenje jednog broja sporazuma, među kojima treba da istaknemo sporazume o pravosuđu i gašenju ilegalne strukture “civilne zaštite,” pored ostalih koji su u toku.

Kosovo će konačno uspostaviti jedinstveni sistem pravosuđa i u severnom delu zemlje početkom naredne godine, funkcionisanjem jednog osnovnog suda za sedam opština i jednog tužilaštva, u skladu sa svim kosovskim zakonima, kao što to propisuje Briselski sporazum. Kosovo je privelo kraju integrisanje sudija, tužilaca i srpskog administrativnog osoblja u kosovski sistem, čime su konačno ugašene paralelne srpske strukture na ovom polju.

Gašenje ilegalne strukture, takozvane civilne zaštite je završeno, integrisanjem bivših pripadnika iste u civilne i državne institucije, shodno sporazumu. Nakon dugog niza godina, centralne institucije u zemlji koje deluju na lokalnu funkcionalnu na severu zemlje, konsolidujući državni suverenitet u svim institucionalnim oblastima. Plan realizacije integracije obuhvata veliki broj ministarstava i javnih institucija / agencija.

Ova dostignuća, zajedno sa dostignućima u uspostavljanju sistema Kosovske policije na severu, uspostavljanje kontrole na dva granična prelaza i uspostavljanje međudržavne granice preko sporazuma o IBM-u kao i izbor struktura i zakonito funkcionisanje četiri opštine na severu, iako još uvek krhko, u suštini dalje jača teritorijalni suverenitet države u celoj zemlji.

Sporazum o energetici uspostavio je elektroenergetsku granicu između dve države, pošto je Kosovo/KOSTT postalo nezavisan sistem za prenos električne energije u Evropskoj mreži operatera prenosnih sistema električne energije (ENTSO-E), od oktobra 2015.

Sporazumom o telekomunikacijama, Kosovo je obezbedilo državni pozivni broj 383, koji će mu ITU dodeliti marta 2016. godine, sa time da će Austrija podneti zahtev u ime Kosova. Ovim sporazumom uspostavlja se frekvencijska granica između dve države.

Štaviše, uklanjanje barikade sa mosta u Mitrovici, koje je počelo oktobra obnovom mosta od strane EU, ima snažnu simboliku sa tačke gledišta konsolidacije suvereniteta, pošto će ovaj most nakon puno godina zapravo biti most povezivanja i slobodnog kretanja svih, građana i vozila od juna 2016.

2. Jačanje vladavine prava, blagostanja, integracije i bezbednosti građana

Postignuti sporazumi i njihova primena imali su značajan uticaj na poboljšavanje života građana, kako u društveno-ekonomskoj tako i u političkoj i bezbednosnoj ravni. Sporazumi su uticali da se poboljša situacija i u četiri severne opštine kao i na integrisanje Srba iz tog dela u državne institucije i društvo.

Zahvaljujući ovim sporazumima, u zavisnosti od nivoa i kvaliteta primene, danas su politička i bezbednosna stabilnost mnogo bolji nego što su bili pre sporazuma a ostvareni su i konkretni efekti sa ekonomske i društvene tačke gledišta.

Konkretno, sporazumi kao što je onaj o IBM-u i tehnički protokol, sloboda kretanja, slobodna trgovina / carinski pečati, carinski SEED (ili Sistematska razmena elektronskih podataka), naplata carinskih dažbina na graničnim prelazima Jarinje i Brnjak, imali su direktan efekat u ekonomskoj i socijalnoj ravni, pošto su vidljivo umanjili nezakonite delatnosti, ojačali su vladavinu prava i delotvornu graničnu kontrolu. Vidljivo je povećan priliv prihoda u budžetu Kosova od ovih dažbina. Jedan deo ovog novca otišao je u Fond za razvoj severnih opština. Takođe, građani su oslobođeni od plaćanja dodatnih tarifa za osiguranje vozila od 12. avgusta, kada je stupio na snagu sporazum o uzajamnom priznavanju graničnih osiguranja. Rešeno je pitanje uvoza i izvoza farmaceutskih proizvoda, uzajamnim priznavanjem sertifikata medicinskih proizvoda. Sporazumi o telekomunikaciji i energetici ostvariće vidljiv ekonomski uticaj i obezbediće bezbednost i stabilnost po državu i građane.

Na planu političke i bezbednosne stabilnosti, doprineo je niz sporazuma, kao što je onaj o zakonitom funkcionisanju četiri severne opštine nakon lokalnih izbora održanih 2013. Zatim, uspostavljanje sistema Kosovske policije na severu i gašenje paralelne srpske policije, a ubrzo i pravosuđa.

Uklanjanje barikade stvorice bezbednije okruženje, radi se na zaustavljanju bespravne gradnje na severu, koju je Srbija motivisala na etničkoj osnovi i na uspostavljanju reda i zakona u urbanističkom razvoju za dobrobit svih građana.

3. Jačanje međunarodnog suvereniteta – Unapređivanje evroatlantske agende

U diplomatskoj ravni, ministarka za dijalog povelila je opsežne diplomatske aktivnosti lobiranja na bilateralnom i multilateralnom nivou, posebno sa SAD-om i EU u zemljama EU, sa ciljem da se baci svetlo na konstruktivnu ulogu Kosova u Briselskom dijalogu i da se traži da Kosovo bude nagrađeno daljim napredovanjem u oblasti evropskih i evroatlantskih integracija.

Kao rezultat Briselskog dijaloga, Kosovo je potpisalo Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) sa EU, što je jak dokaz jačanja međunarodnog subjektiviteta Kosova i priznanje uspeha u evropskim reformama i Briselskom dijalogu. Dijalog je pomogao da pet zemalja koje ga nisu priznale, podrže SSP za Kosovo. Vredi napomenuti da je EU doneo odluku o SSP za Kosovo na kraju 2011. godine, po postizanju prvih pet sporazuma između Kosova i Srbije. Takođe, međunarodni pozivni broj za Kosovo, koji će ITU dodeliti Kosovu marta 2016, potvrđuje međunarodni suverenitet Kosova na polju telekomunikacija. Kosovo je postalo nezavisan sistem za prenos električne energije u Evropskoj mreži operatera prenosnih sistema električne energije (ENTSO-E), od oktobra 2015.

Takođe, uložili smo svoje napore da se ubrza vizna liberalizacija za građane Kosova kao i da se ubrza integracija Kosova u EU. Jedan od ciljeva lobiranja bila su zalaganja za priznavanje od ovih pet država članica Evropske unije i na tome da upravo one ne stanu na put potpisivanju SSP-a za Kosovo, za dobrobit mira i stabilnosti u regionu. Zahvaljujući dijalogu, Kosovo je unapredilo svoje članstvo u regionalnim organizacijama i ove godine se učlanilo i u Regionalnu inicijativu za migracije, azil i izbeglice (MARRI), a pre toga u Savet za regionalnu saradnju (RCC), Proces saradnje Jugoistočne Evrope (SEECP), Evropsku banku za rekonstrukciju i razvoj (EBRD), i u Regionalnu školu za javnu upravu (ReSPA), Centar za bezbednosnu saradnju (RACVIAC), Venecijansku komisiju itd.

Diplomatija je korišćena i kao način da podržimo naše stavove u dijalogu. Ostvarili smo posebnu saradnju sa Američkom vladom i ambasadam Amerike na Kosovu, zatim sa Nemačkom i drugim zemljama.

Vlada Kosova smatra da Briselski dijalog treba da se završi recipročnim priznavanjem između obeju država, Kosova i Srbije, pre njihovog pristupanja Evropskoj uniji, kao rezultat koji bi trebalo da

podrže sve države članice Evropske unije, zarad jačanja mira i stabilnosti u regionu i jačanja celovite i slobodne Evrope.

Edita Tahiri
ministar za dijalog
glavni pregovarač u Briselskom dijalogu

